

POLSKI UNIWERSYTET NA OBCZYŹNIE
W LONDYNIE

ZESZYTY NAUKOWE

SERIA TRZECIA, NR 5, 2017

GRAŻYNA CZUBIŃSKA

POLSKI UNIWERSYTET NA OBCZYŹNIE, LONDYN

**SPRAWOZDANIE Z MIĘDZYNARODOWEJ
KONFERENCJI NAUKOWEJ
PT. „DOBROSTAN PSYCHOLOGICZNY POLAKÓW
NA EMIGRACJI W WIELKIEJ BRYTANII”,
26 LISTOPADA 2016 ROKU W LONDYNIE**

26 listopada 2016 roku w siedzibie Polskiego Ośrodka Społeczno-Kulturalnego w Londynie odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Dobrostan psychologiczny Polaków na emigracji w Wielkiej Brytanii”. Jej organizatorem był Instytut Nauk Społecznych Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie w Londynie. Cel Konferencji określono jako przedstawienie oraz analizę stanu badań i wiedzy na temat psychospołecznej kondycji polskich skupisk na Wyspach Bryjskich.

Ta kolejna Konferencja Listopadowa PUNO posłużyła dyskusji nad metodami budowania dobrego stanu psychologicznego polskiej społeczności w UK. Założeniem konferencji stało się przeanalizowanie tradycyjnych metod wsparcia, jak też zastosowania nowoczesnych metod aktywizowania i rozwijania członków diaspory. Intencją była również dyskusja o strategii działania, która przyczyni się do polepszenia kondycji psychofizycznej i może spowodować efektywniejszą asymilację polskiej emigracji w środowisku brytyjskim. Tema-

*„Dobrostan psychologiczny Polaków na emigracji w Wielkiej Brytanii”
Psychological Well-Being of Polish Emigrants in the UK*

PROGRAM KONFERENCJI
Sobota, 26 listopada 2016

09.30 - 10.00 Rejestracja uczestników

10.00 - 10.15 Otwarcie konferencji: prof. dr hab. Halina Taborska
Rektor Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie w Londynie

SESJA I. Prowadzący - dr hab. Izabela Krejtz, prof. SWPS University, Warszawa

10.15 - 10.40 dr hab. Izabela Krejtz, prof. SWPS University, Warszawa
„Dobrostan psychiczny a spotkania z innymi, bliskimi i z samym sobą - rola interakcji społecznych i poczucia wdzięczności”

10.40 - 11.00 dr Magdalena Luźniak-Piecha, Wyższa Szkoła Menadżerska, Warszawa
Polski Uniwersytet na Obczyźnie, Londyn
„Kryteria przynależności społecznej - co to znaczy być Europejczykiem, Polakiem, Brytyjczykiem?”

11.00 - 11.20 dr Roland Lukaszewicz, Wyższa Szkoła Menadżerska, Warszawa
„Bezdomni Polacy w Londynie”

11.20 - 11.40 dr Grażyna Czubińska - Polski Uniwersytet na Obczyźnie, Londyn
„Aklulturacja a ryzykowne zachowania seksualne polskich emigrantów w Wielkiej Brytanii”

11.40 - 11.55 Przerwa kawowa

SESJA II. Prowadzący - dr Magdalena Luźniak-Piecha, Wyższa Szkoła Menadżerska, Warszawa

11.55 - 12.15 mgr Urszula Walczak, Polski Uniwersytet na Obczyźnie, Londyn
„Edukacja seksualna jako forma wychowania wspierająca rozwój psychoseksualny dzieci w wieku wczesnoszkolnym”

12.15 - 12.35 mgr Urszula Kaźmierska, Polski Uniwersytet na Obczyźnie, Londyn
Akademia Wychowania Fizycznego, Kraków
dr hab. prof. nadzw. Michał Spieszny, Akademia Wychowania Fizycznego, Kraków
„Sprawność motoryczna 10-12-letnich dzieci z polskich rodzin mieszkających w Londynie na tle rówieśników mieszkających w Polsce”

12.35- 12.55 mgr Aleksandra Jędrzysek, Polski Uniwersytet na Obczyźnie, Londyn
„Wypalenie zawodowe wśród nauczycieli w Polsce i Anglii oraz nauczycieli polskich szkół sobotnich w Anglii”

12.55 - 13.15 mgr Aldona Wojtecka, Polski Uniwersytet na Obczyźnie, Londyn
„Życie toczy się dalej.. - czyli rozwód i jego skutki”

13.15 - 14.00 Przerwa lunchowa

SESJA III. Prowadzący - dr Roland Łukasiewicz, Wyższa Szkoła Menadżerska, Warszawa

14.00 - 14.20 mgr Aleksandra Jędrzysek, Polski Uniwersytet na Obczyźnie, Londyn
„Pięcioczynnikowy model osobowości wśród Polaków, Anglików oraz polskich emigrantów”

14.20 - 14.40 mgr Urszula Kaźmierska, mgr Monika Brzozowska-Neroth, mgr Sabina Mazoruk,
Healthwatch Hertfordshire, Welwyn Garden City
prof. Fiona Brooks, dr Ellen Klemra, Hertfordshire University, Hatfield
„Identyfikacja potrzeb, oczekiwań i barier związanych z opieką zdrowotną w Hertfordshire”

14.40 - 15.00 mgr Monika Dec, Polish Psychologists' Association, Londyn
Polski Uniwersytet na Obczyźnie, Londyn
„Dostęp do pomocy psychologicznej polskich emigrantów w Wielkiej Brytanii”

15.15 - 16.45 Dyskusja panelowa

16.45 - 17.00 Zamknięcie konferencji

Zespół Programowo - Organizacyjny Konferencji Listopadowej PUNO 2016:

Przewodnicząca: dr hab. Izabela Krejtz, prof. SWPS University, Warszawa

Wiceprzewodnicząca: dr Magdalena Luźniak-Piecha, Wyższa Szkoła Menadżerska, Warszawa

Sekretarz: dr Grażyna Czubińska, Polski Uniwersytet na Obczyźnie, Londyn

Członkowie Zespołu Programowo-Organizacyjnego (PUNO):

dr Agnieszka Szajner, mgr Monika Kmiecik, mgr Adriana Górka, mgr Leszek Kulaszewicz,
mgr Urszula Kaźmierska, mgr Urszula Walczak, mgr Mirosław Szczęśniak

Sponsorzy: Stowarzyszenie Młodej Polskiej Emigracji
The London Mobile Massage

Referuje dr hab. Izabela Krejtz, prof. SWPS w Warszawie, 26 listopada 2016 r., Londyn;
fot. Roman Mazur, zbiory PUNO

tyka Konferencji nabrała istotnego znaczenia w okolicznościach rozpoczynającego się procesu rozluźniania więzi między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem.

Pierwszą sesję poprowadziła dr hab. Izabela Krejtz, prof. SWPS z Warszawy. Wprowadziła zebranych badaczy i słuchaczy w problematykę konferencji wystąpieniem „Dobrostan psychiczny a spotkania z innymi, bliskimi i z samym sobą – rola interakcji społecznych i poczucia wdzięczności”. Interakcje społeczne są jednym z kluczowych czynników determinujących dobrostan psychiczny jednostki. W trakcie wystąpienia prelegentka zaprezentowała trzy badania dzienniczkowe. Pierwsze z nich weryfikowało, w jaki sposób przebiega proces akulturacji w zależności od interakcji z członkami grupy własnej i grupy kultury większościowej. Drugi projekt, realizowany wśród par, był poświęcony zmianom w poczuciu zadowolenia w zależności od siły konfliktów, których doświadczali. Trzecie badanie dostarczało argumentów, aby traktować poczucie wdzięczności jako bufor w radzeniu sobie z codziennym stresem.

Referat wygłasza dr Magdalena Łuźniak-Piecha, Wyższa Szkoła Menadżerska w Warszawie oraz PUNO w Londynie, 26 listopada 2016 r., Londyn; fot. Roman Mazur, zbiory PUNO

Kolejny referat dr Magdaleny Łuźniak-Piechy z Wyższej Szkoła Menedżerskiej w Warszawie był poświęcony „Kryteriom przynależności społecznej – co to znaczy być Europejczykiem, Polakiem, Brytyjczykiem?”. Wystąpienie stanowiło doniesienie z fragmentu dużego projektu badawczego, dotyczącego Szerokich Identyfikacji Społecznych i ich konsekwencji dla funkcjonowania jednostek i grup społecznych. Dane prezentowane w wystąpieniu, dotyczące rozumienia pojęć „mieszkaniec Europy”, „Polak”, „Brytyjczyk”, zostały zebrane wśród studentów uczelni polskich i angielskich. W wystąpieniu były porównane swoiste „kulturowe mapy Europy”, obecne w percepcji młodych mieszkańców Polski i Zjednoczonego Królestwa.

W tę „kulturowa mapę Europy” wpisuje się specyficzna grupa, jaką stanowią bezdomni. O tej grupie w Londynie, w kontekście przeprowadzonych badań, opowiedział dr Roland Łukasiewicz z Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Warszawie – „Bezdomni Polacy w Londynie”. Bezdomność jest zjawiskiem mogącym dotknąć każdego człowieka. Powodem wejścia w bezdomność, oprócz czynników wewnętrznych wynikających z ryzykownych zachowań osób bezdomnych,

są czynniki zewnętrzne, mające wpływ niezależny od działań osoby wpadającej w bezdomność. Wynika albo z posiadanych nałogów, albo z utraty pracy, stabilności życiowej, czy też utraty bezpieczeństwa implikującej powstanie nałogów i w konsekwencji bezdomność. W niektórych sytuacjach bezdomność wynika także z dysfunkcji psychicznych, które determinują zachowania ryzykowne lub też są ich konsekwencją. Zaprezentowany referat, i szersze opracowanie, przedstawia zjawisko bezdomności migracyjnej, która dotknęła Polaków przybywających do Wielkiej Brytanii. W większości wypadków bezdomność badanych wynikała z obu czynników – wewnętrznego i zewnętrznego, a głównymi były – nałogi (alkohol, narkotyki) i utrata pracy lub jej brak w ogóle. Bezdomność emigracyjna ma różną etiologię. Pomimo upływu lat, od czasu pierwszych emigracji po 2004 roku, skala zjawiska bezdomności emigracyjnej oraz czynników ją determinujących nie maleje. Wręcz przeciwnie, wzrost ksenofobii migracyjnych, wpływów nacjonalistycznych pogłębia ten stan, dodatkowo budując mur niechęci rodzimych mieszkańców Wielkiej Brytanii oraz innych emigrantów.

Kolejne wystąpienie konferencji – dr Grażyny Czubińskiej, reprezentującej Polski Uniwersytet na Obczyźnie w Londynie – było poświęcone „Akulturacji a ryzykownym zachowaniom seksualnym polskich emigrantów w Wielkiej Brytanii”. Cel badań to ocena czynników wpływających na ryzykowne zachowania seksualne polskich imigrantów w Wielkiej Brytanii po 2004 roku, a także porównanie tych zachowań przed i po fakcie imigracji. Metodą badań stało się badanie przekrojowe, prowadzone od marca do sierpnia 2013 roku, polskich imigrantów mieszkających w Wielkiej Brytanii. Ankietę rozprawdzono internetowo metodą CAWI (Computer-Assisted Web Interview) w celu zapewnienia badanym poczucia anonimowości i intymności oraz stworzenia możliwości dotarcia do szerokiego grona respondentów. Zawierała m.in. skalę DMIS Bennetta oraz samooceny Rosenberga.

W badaniu wzięło udział 408 respondentów, 57% z nich stanowiły kobiety. Mediana wieku badanych – 32 lat. Prawie 40% badanych emigrantów polskich deklarowało doświadczenie niezabezpieczonego stosunku seksualnego z nieznanym partnerem, przebywając w Wielkiej Brytanii. Do takich kontaktów dochodziło częściej w Wielkiej Brytanii niż w Polsce. Również więcej respondentów zadeklarowało częstszy kontakt seksualny z przypadkowym partnerem bez zabezpieczenia pod wpływem narkotyków i alkoholu w Wielkiej Brytanii niż w Polsce. Stosunkowo słaba wrażliwość międzykulturowa okazała się niezależnym czynnikiem ryzyka podejmowania niezabezpieczonych stosunków seksualnych. Mężczyźni mieli większe szanse na seks bez zabezpieczenia z przypad-

kowym partnerem, także będąc pod wpływem alkoholu, z wieloma partnerami lub nieznanym partnerem seksualnym, co może prowadzić do znacznego podwyższenia ryzyka rozprzestrzeniania się chorób przenoszonych drogą płciową. Wszystkie wyniki wskazywały na istotność wpływu procesu adaptacji kulturowej i edukacji seksualnej dla zdrowia imigrantów.

Drugą sesję konferencji, poświęconą kondycji rodzin i dzieci na emigracji, poprowadził dr Roland Łukasiewicz. W sesji tej znalazły się referaty doktorantów seminarium Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie. Mgr Urszula Walczak zaprezentowała wyniki swoich badań koncentrujących się wokół edukacji seksualnej dzieci w wieku wczesnoszkolnym w opinii rodziców – „Edukacja seksualna jako forma wychowania wspierająca rozwój psychoseksualny dzieci w wieku wczesnoszkolnym”. Celem prowadzonych badań była próba określenia, jaki jest poziom wiedzy rodziców na temat rozwoju psychoseksualnego ich dzieci oraz jaką postawę przyjmują wobec edukacji seksualnej. Badania zostały przeprowadzone w 2016 roku na terenie Szkolnego Punktu Konsultacyjnego przy Ambasadzie RP w Londynie oraz wśród rodziców dzieci uczęszczających do polskich sobotnich szkół w Londynie. W celu zebrania materiału empirycznego związanego z tematyką badań wykorzystano ankietę. Badaniami objęto 109 rodziców.

Wyniki badań jednoznacznie wskazują, że rodzice są świadomi własnej roli w edukacji seksualnej swoich dzieci. Jednak można zauważyć przy tym, że nie czują się w pełni przygotowani do pełnienia tej funkcji i często odczuwają w związku z tym zakłopotanie. Może ono wynikać z faktu związanego z ich doświadczeniami, osobistymi kompleksami lub pewnymi uprzedzeniami. Rodzice często upatrują potrzebę realizacji edukacji seksualnej w szkole, ponieważ sami nie otrzymali właściwej wiedzy dotyczącej intymności, którą mogliby przekazać swoim dzieciom. Wykazują wyraźne braki w zakresie wiedzy na temat rozwoju psychoseksualnego i seksualności człowieka, mimo iż wskazują na dom rodzinny, który jest jednym z głównych źródeł informacji o seksualności. Dla wielu rodziców rozmowy z dziećmi o sprawach intymnych są trudne, szczególnie wtedy, gdy nie prowadzono ich od najmłodszych lat.

Rezultaty badań jednoznacznie potwierdzają, że należy wprowadzić powszechną i rzetelną edukację seksualną od najwcześniejszych lat życia dziecka, aby uniknąć w jego późniejszym życiu konsekwencji braku wiedzy w zakresie seksualności i umiejętności psychospołecznych. Stanowią również silny argument w dyskusji dotyczącej dalszych działań w tym obszarze oraz wskazują na istotną rolę szkoły, która powinna wyposażać ucznia w niezbędną wie-

dzę, służącą właściwemu rozwojowi psychoseksualnemu. Prawidłowo prowadzona edukacja seksualna wpływa na opóźnienie inicjacji seksualnej, zmniejsza ilość nieplanowanych ciąży, jak również chorób przenoszonych drogą płciową. Jej fundamentem jest rozmowa z dzieckiem, która powinna być podejmowana jak najwcześniej, gdyż edukacja seksualna musi wyprzedzać fakty. Mitem jest przekonanie, że rozmawiając, dajemy przyzwolenie na podjęcie zachowań seksualnych. Im wcześniej przeprowadzimy taką rozmowę z dzieckiem, tym większa jest szansa wpływania na bezpieczne zachowania dzieci i młodzieży. Jeżeli nie zadbamy o odpowiednią edukację seksualną, liczba mitów na temat seksualności będzie dalej rosła.

Kolejne wystąpienie – mgr Urszuli Kaźmierskiej z Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie w Londynie i Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie, która przeprowadziła badania pod kierownictwem dr. hab. prof. nadzw. Michała Spiesznego – zostało poświęcone „Sprawności motorycznej 10–12-letnich dzieci z polskich rodzin mieszkających w Londynie na tle rówieśników mieszkających w Polsce”. Migracja Polaków na Wyspy Brytyjskie jest na tyle znaczna, że coraz częściej podejmuje się badania naukowe dotyczące tej grupy społecznej. Także rosnąca liczba dzieci z polskich rodzin uczęszczających do szkół na Wyspach Brytyjskich wymaga zainteresowania badaczy reprezentujących różne dziedziny nauki. Dlatego za główny cel pracy przyjęto próbę oceny poziomu rozwoju somatycznego i motorycznego 10–12-letnich dzieci z rodzin polskich mieszkających Londynie oraz porównanie wyników badań z analogicznymi pomiarami dziewcząt i chłopców mieszkających w Polsce. Badania przeprowadzono jesienią 2012 roku.

Materiał analityczny stanowiły wyniki pomiarów 113 dzieci pochodzenia polskiego mieszkających w Londynie oraz 151 dzieci mieszkających w Polsce. Analizie poddano poziom wybranych cech somatycznych (wysokość ciała, masę ciała, masę ciała szczupłego – LBM, procentową zawartość tłuszczu w organizmie) oraz poziom sprawności motorycznej mierzonej przy zastosowaniu wybranych prób Europejskiego Testu Sprawności Fizycznej – EUROFIT (szybkość biegowa, siła mięśni brzucha, siła ramion, siła statyczna, gibkość kręgosłupa). Z badań wynika, że dzieci polskie w kraju wykazują lepszą sprawność fizyczną niż ich rówieśnicy wychowujący się w Wielkiej Brytanii.

Następna doktorantka PUNO – mgr Aleksandra Jędrzysek-Geisler poświęciła swoje wystąpienie „Wypaleniu zawodowemu wśród nauczycieli w Polsce i Anglii oraz nauczycieli polskich szkół sobotnich w Anglii”. Zjawisko wypalenia zawodowego od lat jest uznawane za duży problem współczesnego świata

i znajduje się w kręgu zainteresowań wielu badaczy. Wypalenie najczęściej występuje u osób wykonujących zawody związane z bliską, zaangażowaną, emocjonalną interakcją z drugim człowiekiem i dlatego grupa zawodowa nauczycieli jest szczególnie narażona na jego występowanie. Celem przeprowadzonych badań było porównanie poziomu wypalenia zawodowego wśród grupy nauczycieli z Polski i Anglii oraz nauczycieli polskich szkół sobotnich w Anglii. Próbkę badawczą stanowiło 105 nauczycieli – 35 pracujących w polskich szkołach w Polsce, 35 pracujących w szkołach angielskich w Anglii oraz 35 uczących w polskich szkołach sobotnich na terenie Anglii. Badanie przeprowadzono za pomocą kwestionariusza MBI autorstwa Ch. Maslach.

Analiza danych wykazała istotne statystycznie różnice między nauczycielami we wszystkich wymiarach wypalenia zawodowego. Nauczyciele polskich szkół sobotnich są istotnie statystycznie bardziej wyczerpani, mają niższe poczucie osiągnięć osobistych i przejawiają niższy poziom depersonalizacji niż nauczyciele pracujący w Polsce oraz w szkołach angielskich na terenie Anglii. Nauczyciele pracujący w Polsce mają istotnie wyższe od tych pracujących w Anglii poczucie osiągnięć osobistych i charakteryzują się niższym poziomem depersonalizacji niż koledzy ze szkół angielskich.

Kolejny referat – mgr Aldony Wojteckiej „Życie toczy się dalej... – czyli rozwód i jego skutki” – był oparty w głównej mierze na pracy zawodowej prelegentki, m.in. w Poradni Rodzinnej w Reading, w której udziela porad prawnych. Każdego tygodnia spotyka ludzi, którzy podejmują decyzje o rozwodzie. W większości przypadków są to małżonkowie żyjący razem na emigracji. W swoim wystąpieniu przybliżyła sytuację instytucji małżeństwa i jego negatywny skutek – rozwód, jego przesłanki oraz skutki orzeczenia. Referentka przedstawiła obraz, jak zmienia się życie po wyroku rozwodowym. Analizując ten problem badawczy, posłużyła się doświadczeniem zawodowym zarówno z Polski, jak i z Wielkiej Brytanii, a także przedstawiła statystyki rozwodowe na przełomie kilku lat wstecz. Trendy zjawiska stale rosną.

Ostatnia, trzecia sesja konferencji, którą moderowała dr Magdalena Łuźniak-Piecha, skupiała się wokół wystąpień poświęconych diagnozowaniu potrzeb i systemowi pomocy Polakom na Wyspach. Aleksandra Jędryszek-Geisler z Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie w Londynie zaprezentowała „Pięcoczynnikowy model osobowości wśród Polaków, Anglików oraz polskich emigrantów”. Psychologia osobowości to jedna z najpopularniejszych subdyscyplin psychologicznych, jej założenia można rozpatrywać w rozmaitych kontekstach życia społecznego i choć psychologowie osobowości w zasadzie opowiadają

się za stałością mierzonych cech, zauważyć można pewne różnice w poszczególnych wymiarach osobowości wśród migrantów. Celem przeprowadzonych badań było porównanie nasilenia poszczególnych cech osobowości według „Wielkiej Piątki” u Polaków, Anglików i Polaków na emigracji w Anglii. Próbę badawczą stanowiło 120 osób – po 40 w każdej z grup. Badanie przeprowadzono za pomocą Inwentarza Osobowości NEO-FFI, autorstwa P. T. Costy i R. R. McCraego.

Analiza danych wykazała istotne statystycznie różnice w wymiarze neurotyzmu między Polakami a Anglikami oraz ugodowości i sumienności między Polakami na emigracji a Polakami w kraju oraz Polakami na emigracji a Anglikami. Istotnie różne wyniki w skali neurotyzmu między Polakami a Anglikami potwierdzają wiele wcześniejszych badań i wiążą się najprawdopodobniej z różnicami kulturowymi między obu krajami. Polscy emigranci okazali się mieć większe nasilenie sumienności oraz ugodowości niż rodacy w kraju czy Anglicy, co jest zgodne z wynikami niektórych wcześniejszych badań i można przypuszczać, że emigracja jest na tyle głębokim doświadczeniem, że koreluje z nasileniem pewnych cech osobowości.

Autorki kolejnego wystąpienia: Urszula Kaźmierska, Monika Brzozowska-Neroth, Sabina Mazoruk, reprezentujące Healthwatch Hertfordshire w Welwyn Garden City, we współpracy z prof. Fioną Brooks, dr Ellen Klemerą z Hertfordshire University w Hatfield – zaprezentowały wyniki pilotażowego badania: „Identyfikacja potrzeb, oczekiwań i barier związanych z opieką zdrowotną w Hertfordshire”. Badania pilotażowe przeprowadzono przy zastosowaniu metody jakościowej: zogniskowany wywiad grupowy – grupa referencyjna. Kolejny etap badań to kwestionariusz pytań dotyczącego opieki zdrowotnej i socjalnej w Hertfordshire. Ostatni etap to grupy fokusowe składające się z 8–10 osób, którym zadawano bardziej wnikliwe pytania związane z opieką zdrowotną i socjalną w Hertfordshire, a wyniki z kwestionariusza pytań.

Badania mają dostarczyć informacje o opinii polskich społeczności na temat jakości opieki zdrowotnej i socjalnej w Hertfordshire, informacji oraz opis doświadczeń, związanych z tamtejszą opieką zdrowotną i socjalną, a także zdiagnozować potrzeby i oczekiwania, dotyczące opieki zdrowotnej i socjalnej polskiej społeczności mieszkającej tam. Identyfikacja barier utrudniających maksymalne i efektywne korzystanie z opieki zdrowotnej i socjalnej w Hertfordshire pozwoli na polepszenie współpracy poszczególnych oddziałów służby zdrowia i opieki zdrowotnej. Wyniki badań pomogą również opracować rozwiązania, narzędzia oraz metody usprawniające dostępność i użyteczność po-

szczególnych oddziałów służby zdrowia w Hertfordshire. Rozpowszechnienie wyników badań skierowanych do odpowiednich służb, instytucji, badaczy naukowych, osób tworzących politykę zdrowotną oraz do osób, które w sposób praktyczny i bezpośredni zajmują się kwestią zdrowia, mają wesprzeć i rozwijać promocję zdrowia wśród polskiej społeczności w Hertfordshire oraz w przyszłości zniwelować napotykaną aktualnie bariery.

Ostatnie wystąpienie – Moniki Dec z Polish Psychologists' Association (Polskiego Zrzeszenia Psychologów) w Londynie – to opis „Dostępu do pomocy psychologicznej polskich emigrantów w Wielkiej Brytanii”. Emigracja jest procesem, który ma najczęściej znaczący wpływ na życie ludzi, a szczególnie na ich samopoczucie i zdrowie psychiczne. Proces adaptacji do nowego środowiska bywa trudny i niektórzy ludzie mogą nie poradzić sobie z nowymi sytuacjami. Emigranci często odnoszą korzyści z przeprowadzania się do obcych krajów, ale w tym samym czasie niektórzy z nich doświadczają trudności związanych ze swoim zdrowiem psychicznym, np. cierpią z powodu lęków, depresji, nadużywania alkoholu i narkotyków. Potrzeba wsparcia jest z tego powodu oczywista.

Zaprezentowany referat opierał się głównie na badaniach wykonanych przez Dział Badań Polish Psychologists' Association wśród Polaków mieszkających na Wyspach. Badacze skoncentrowali się głównie na wsparciu psychologicznym. Badanie było przeprowadzane przez dziewięć miesięcy i zakończyło się wiosną 2016 roku. Wyniki wyraźnie pokazują główne przeszkody w dostępie do pomocy psychologicznej. Polscy emigranci w Wielkiej Brytanii doświadczają głównie trudności w przezwyciężaniu bariery kulturowej i braku zaufania wobec systemu zdrowotnego. Ograniczony dostęp do informacji to główna przeszkoda w uzyskaniu wsparcia psychologicznego pokazaną w tym badaniu.

Tematyka wystąpień konferencyjnych była zogniskowana wokół zagadnień, związanych z efektami psychologicznymi oraz konsekwencjami zmiany otoczenia i konieczności przystosowania się do nowych warunków społeczno-ekonomicznych, m.in.:

- umiejętnościami korzystania z opieki zdrowotnej;
- mechanizmów budowania relacji społecznych z rdzennymi mieszkańcami i emigrantami, w tym kwestie językowe, związane z kodami kulturowymi, zasadami komunikacji czy poziomem motywacji do integrowania się;
- kompetencjami społecznymi i czynnikami osobowościowymi, wspierającymi funkcjonowanie w środowisku wielokulturowym;

- analizy czynników wpływających na powstawanie zagrożeń i zaburzeń funkcjonowania w dotychczasowych układach społecznych, w tym w rodzinie, a także na marginalizację społeczną i ekologiczną.

Analiza czynników wpływających na zdrowie i dobrostan emigrantów polskich w Wielkiej Brytanii, określonych na podstawie badań naukowych, ma na celu wzmocnienie działań edukacyjnych i prewencyjnych instytucji i organizacji, mających wpływ na skuteczność akulturacji. Celem nadrzędnym jest wypracowanie i wzmocnienie strategii oraz metod wsparcia, dotyczących zapobiegania kryzysom życiowym w warunkach emigracji poprzez propozycje takich działań, które przyczynią się do podniesienia poziomu szeroko rozumianych kompetencji życiowych emigrantów.